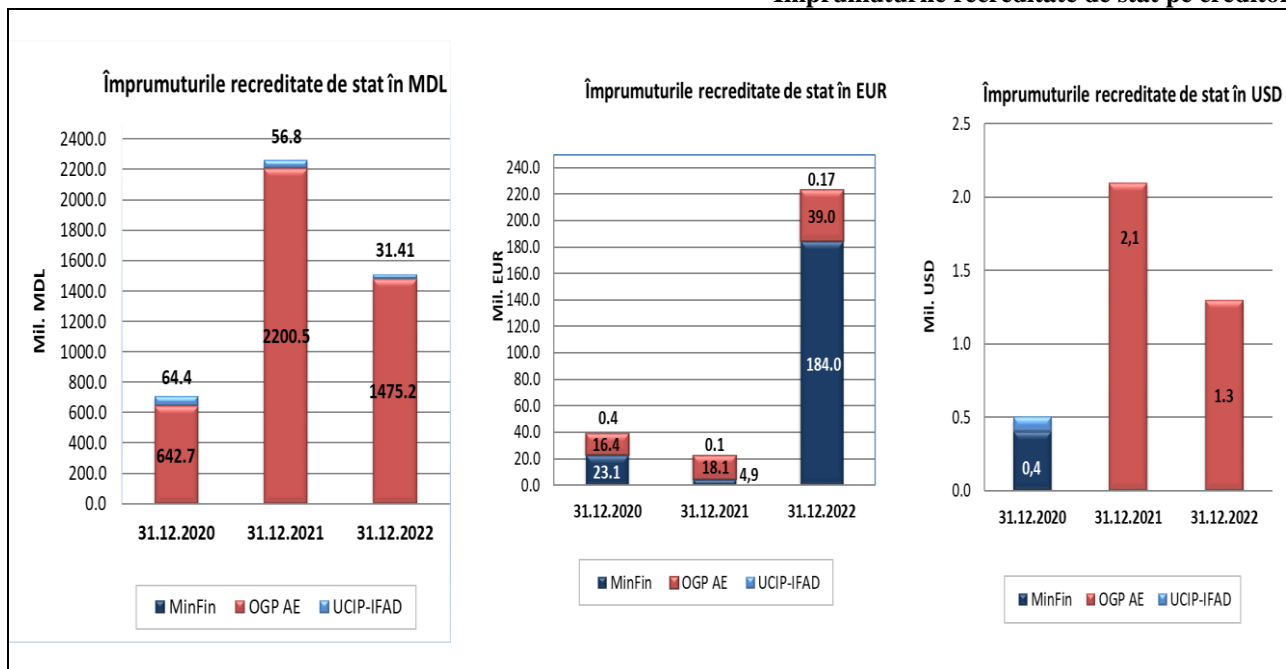

**Informația privind împrumuturile recreditate prin intermediul
Ministerului Finanțelor, Oficiului de Gestionare a Programelor de Asistență
Externă, Unității Consolidate pentru Implementarea Programelor
Fondului Internațional pentru Dezvoltarea Agricolă,
la situația din 31 decembrie 2022**

Recreditarea de stat se efectuează prin intermediul Ministerului Finanțelor (MinFin), Oficiului de Gestionare a Programelor de Asistență Externă (OGP AE) și Unității Consolidate pentru Implementarea Programelor Fondului Internațional pentru Dezvoltarea Agricolă (UCIP-IFAD).

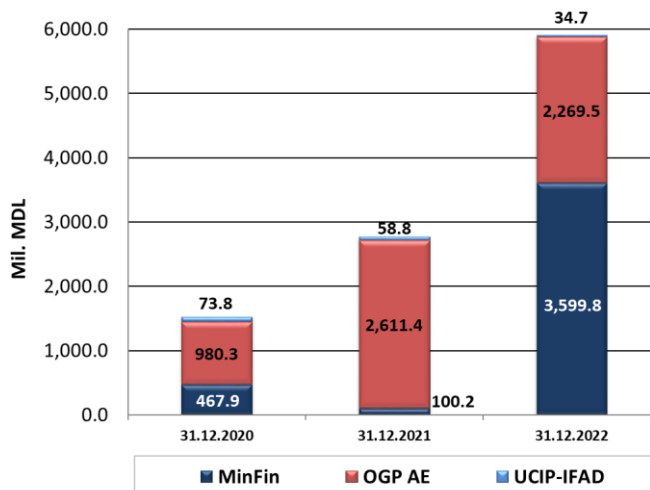
Pe parcursul anului 2022 din contul liniilor de creditare și a mijloacelor circulante acumulate (din rambursarea sumelor principale, dobânzilor aferente de către băncile, organizațiile de creditare nebankare (OCN) și asociațiile de economii și împrumut (AEÎ) participante la recreditarea de stat) pentru realizarea proiectelor finanțate din surse externe au fost recreditate împrumuturi către agenți economici, autorități publice locale și băncile, organizațiile de creditare nebankare, asociațiile de economii și împrumut participante la recreditarea de stat în sumă de 1 506,6 mil. lei, 1,3 mil. dolari SUA și 223,2 mil. euro (echivalent a cca 5 904,0 mil. lei), inclusiv: din resurse recreditate din mijloacele circulante acumulate – 1 335,5 mil. lei, 1,3 mil. dolari SUA și 28,5 mil. euro (echivalent a cca 1 924,3 mil. lei) sau 32,6% din suma totală recreditată.

Împrumuturile recreditate de stat pe creditor

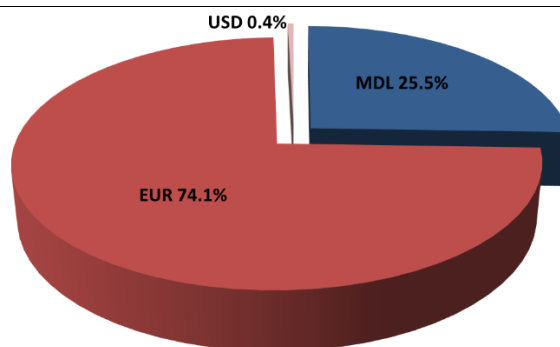
În perioada de analiză, se atestă un trend ascendent aferent valorii mijloacelor financiare îndreptate spre recreditare în scopul implementării proiectelor finanțate din surse externe în euro și un trend descendent în moneda națională și dolari SUA.

Împrumuturile recreditate de stat, recalulate în moneda națională la data tranzacției, pe parcursul anilor 2020, 2021 și 2022 (mil. lei)

Pe parcursul anului 2022 se constată o creștere a mijloacelor financiare îndreptate spre recreditarea de stat în comparație cu anul 2020 și anul 2021, condiționată de o cerere mai mare de recreditare din partea beneficiarilor, precum și de implementarea proiectelor noi, finanțate din contul împrumuturilor externe de stat.

Structura împrumuturilor recreditate de stat, pe valute, pe parcursul anului 2022 (%)

În perioada de referință poziția dominantă în structura împrumuturilor recreditate de stat pe valute este ocupată de euro cu 74,1%, urmată de moneda națională cu 25,5% și dolarul SUA cu 0,4%.

Sumele recreditate pe parcursul anului 2022 se prezintă după cum urmează:

1) prin intermediul Ministerului Finanțelor – 184,0 mil. euro (echivalent a cca 3 599,8 mil. lei), inclusiv:

- Proiectul „Împrumutul destinat reabilitării rețelelor de transport ale Î.S. „Moldelectrica””, finanțat de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare – 2,2 mil. euro;

- Proiectul de interconectare a rețelelor de energie electrică dintre Republica Moldova și România, faza I (Î.S. „Moldelectrica”) – 1,0 mil. euro;

- Proiectul pentru a mări capacitatea și îmbunătăți siguranța sistemului de transport al energiei electrice din Moldova (Î.S. „Moldelectrica”) – 1,5 mil. euro;

- Proiectul de dezvoltare a Sistemului Electroenergetic (Î.S. „Moldelectrica”) – 1,4 mil. euro;

- Proiectul de achiziție a locomotivelor și restructurarea infrastructurii feroviare (Î.S. „Calea Ferată din Moldova”) – 7,9 mil. euro;

- Proiectul „Sistemul termoelectric al mun. Bălți, (SA „CET-Nord”) – Faza II”, finanțat de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare – 4,0 mil. euro;

- Proiectul „Securitatea furnizării gazelor naturale” (S.A. „Energocom”) – 166,0 mil. euro.

2) prin intermediul Oficiului de Gestionare a Programelor de Asistență Externă – 1 475,2 mil. lei, 1,3 mil. dolari SUA și 39,04 mil. euro (echivalent a cca 2 269,5 mil. lei), dintre care:

➤ resurse recreditate direct din împrumuturile externe – 139,72 mil. lei și 10,54 mil. euro, inclusiv:

- Proiectul „Livada Moldovei” – 139,72 mil. lei și 10,54 mil. euro;

➤ resurse recreditate din mijloacele OGP AE circulante acumulate – 1 335,5 mil. lei, 1,3 mil. dolari SUA și 28,5 mil. euro, inclusiv:

- Proiectul de Finanțare Rurală și Dezvoltare a Întreprinderilor Mici (FIDA I) – 126,52 mil. lei și 0,07 mil. euro;

- Proiectul de Revitalizare a Agriculturii (FIDA II, PRA) – 81,59 mil. lei, 0,34 mil. dolari SUA și 0,14 mil. euro;

- Proiectul de Dezvoltare a Afacerilor Rurale (FIDA III, PDAR) – 19,07 mil. lei, 0,05 mil. dolari SUA și 0,05 mil. euro;

- Proiectul de Servicii Financiare Rurale și Marketing (FIDA IV) – 48,95 mil. lei și 0,04 mil. euro;

- Proiectul de Servicii Financiare Rurale și Dezvoltarea Businessului Agricol (FIDA V) – 59,12 mil. lei, 0,08 mil. dolari SUA și 1,49 mil. euro;

- Programul Rural de Reziliență Economică-Climatică Incluzivă (FIDA VI) – 111,00 mil. lei;

- Proiectul de Investiții și Servicii Rurale, faza I (RISP I) – 181,52 mil. lei și 0,1 mil. euro;

- Proiectul de Investiții și Servicii Rurale, faza II (RISP II) – 182,27 mil. lei și 0,21 mil. euro;

- Proiectul Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) – 6,56 mil. lei și 1,52 mil. euro;

- Proiectul „Filiere du Vin” – 18,37 mil. lei și 9,95 mil. euro;

- Proiectul de Ameliorare a Competitivității (PAC 1) – 28,65 mil. lei, 0,09 mil. dolari SUA și 3,04 mil. euro;

- Proiectul de Ameliorare a Competitivității, faza 2 (PAC 2) – 128,28 mil. lei, 0,74 mil. dolari SUA și 2,88 mil. euro;

- Proiectul Livada Moldovei – 172,00 mil. lei și 8,61 mil. euro;

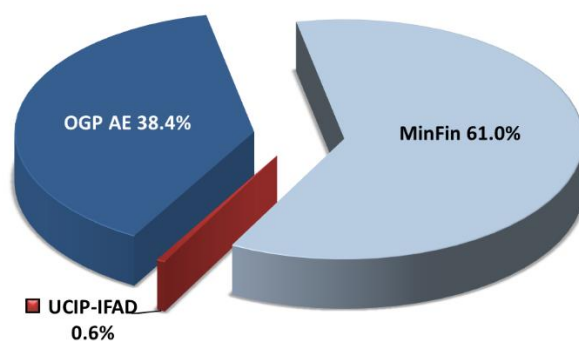
- Proiectul COVID-19 răspuns de urgență și suport ÎMMM – 171,60 mil. lei și 0,4 mil. euro.

3) prin intermediul Unității Consolidate pentru Implementarea Programelor Fondului Internațional pentru Dezvoltarea Agricolă (resurse recreditate direct din împrumuturile externe) – 31,41 mil. lei și 0,17 mil. euro (echivalent a circa 34,7 mil. lei), din care:

- Proiectul de Reziliență Rurală (FIDA VII, PRR) – 31,16 mil. lei și 0,14 mil. euro;

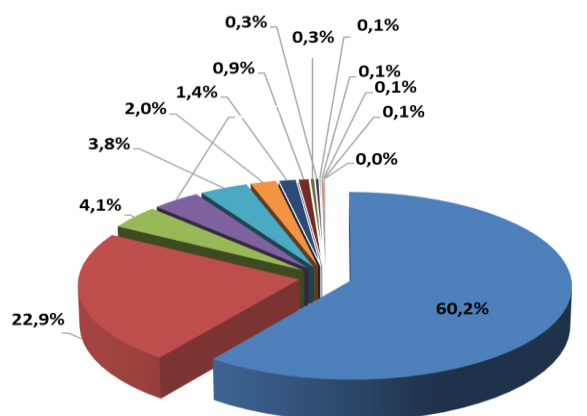
- Proiectul Îmbunătățirea capacităților pentru transformarea zonei rurale (FIDA VIII) – 0,25 mil. lei și 0,03 mil. euro.

Structura recreditării împrumuturilor de stat între instituțiile participante, pe parcursul anului 2022 (%)

În perioada de referință, cota majoră de recreditare de stat îi revine Ministerul Finanțelor (61,0%), urmată de Oficiul de Gestionare a Programelor de Asistență Externă cu cota de 38,4% și Unitatea Consolidată pentru Implementarea Programelor FIDA cu 0,6%.

Structura recreditării împrumuturilor de stat sub aspectul activităților economice pe parcursul anului 2022

- Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat
- Agricultură, silvicultură și pescuit
- Industria prelucrătoare
- Comerț cu ridicata și cu amănuntul; Întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor
- Transport și dezvoltare
- Activități de servicii administrative și activități de servicii suport
- Construcții
- Arta, activități de recreere și agrement
- Activități de cazare și alimentație publică
- Sănătate și asistența socială
- Învățământ
- Informații și comunicații
- Alte activități de servicii
- Industria extractivă
- Distribuția apei, salubritate și gestionarea deșeurilor

Activitățile economice	mil. lei
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	3555,8
Agricultură, silvicultură și pescuit	1 353,0
Industria prelucrătoare	240,3
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; Întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	221,9
Transport și dezvoltare	221,6
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	117,2
Construcții	80,5
Artă, activități de recreere și agrement	51,0
Activități de cazare și alimentație publică	20,5
Sănătate și asistența socială	17,7
Învățământ	7,4
Alte activități de servicii	5,8
Informații și comunicații	5,8
Industria extractivă	4,0
Distribuția apei, salubritate și gestionarea deșeurilor	1,5
TOTAL:	5 904,0

În structura mijloacelor financiare recreditate de stat, pe parcursul anului 2022, sub aspectul activităților economice, ponderea majoră îi revine activității economice producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaz cu 60,2%, urmată de activitatea agricultură, silvicultură și pescuit cu 22,9%, cota cea mai mică îi revine activității distribuția apei, salubritate și gestionarea deșeurilor cu o pondere de 0,03%.

În perioada de analiză a fost rambursată de către agenții economici, autoritățile publice locale și băncile, organizațiile de creditare nebankare, asociațiile de economii și împrumut participante la recreditarea de stat suma principală, dobânda și alte plăți aferente în sumă de 1 379,2 mil. lei, 4,7 mil. dolari SUA, 28,4 mil. euro și 0,9 mil. JPY (echivalent a cca 2 025,6 mil. lei). Astfel:

1) pe împrumuturile recreditate prin intermediul Ministerului Finanțelor au fost rambursate – 0,5 mil. lei, 3,6 mil. dolari SUA, 12,2 mil. euro și 0,9 mil. JPY.

2) pe împrumuturile recreditate prin intermediul Oficiului de Gestionare a Programelor de Asistență Externă au fost rambursate – 1309,6 mil. lei, 1,1 mil. dolari SUA și 16,0 mil. euro, din care:

- resurse recreditate direct din împrumuturi externe – 313,7 mil. lei, 0,5 mil. dolari SUA și 9,3 mil. euro;

- resurse recreditate din mijloacele circulante acumulate – 995,9 mil. lei, 0,6 mil. dolari SUA și 6,7 mil. euro.

3) pe împrumuturile recreditate prin intermediul Unității Consolidate pentru Implementarea Programelor FIDA au fost rambursate – 69,1 mil. lei, 0,03 mil. dolari SUA și 0,1 mil. euro.

La situația din 31 decembrie 2022, soldul datoriilor beneficiarilor recreditați constituie: 3 557,9 mil. lei, 31,8 mil. dolari SUA, 353,5 mil. euro și 896,9 mil. Yeni Japonezi (echivalent a 11 499,8 mil. lei), majorându-se față de sfârșitul anului 2021 cu 4 463,6 mil. lei, ce constituie o creștere de cca 63,4%, iar comparativ cu sfârșitul anului 2020 s-a majorat cu 108,3%. Astfel:

1) pe împrumuturile recreditate prin intermediul Ministerului Finanțelor – 70,7 mil. lei, 28,0 mil. dolari SUA, 278,2 mil. euro și 896,9 mil. Yeni Japonezi (echivalent a 6 405,6 mil. lei sau 55,7% din suma totală a datoriilor);

2) pe împrumuturile recreditate prin intermediul Oficiului de Gestionare a Programelor de Asistență Externă și Unității Consolidate pentru Implementarea Programelor FIDA – 3 487,2 mil. lei, 3,8 mil. dolari SUA și 75,3 mil. euro (echivalent a 5 094,2 mil. lei sau 44,3% din suma totală a datoriilor).

Datoria cu termen expirat, la situația din 31 decembrie 2022, se atestă atât la împrumuturile recreditate prin intermediul Ministerului Finanțelor, cât și prin intermediul Oficiului de Gestionare a Programelor de Asistență Externă și se cifrează la 72,1 mil. lei, 9,6 mil. dolari SUA și 0,9 mil. euro (echivalent a 273,4 mil. lei) sau 2,38% din suma datoriilor totale, micșorându-se față de sfârșitul anului 2021 cu 22,5 mil. lei, ce constituie o descreștere de cca 7,6%, iar comparativ cu sfârșitul anului 2020 s-a majorat cu 3,76%. Astfel:

1) pe împrumuturile recreditate prin intermediul Ministerului Finanțelor – 70,7 mil. lei, 9,6 mil. dolari SUA și 0,3 mil. euro (echivalent a 260,1 mil. lei) sau 95,2% din totalul datoriei expirate. Beneficiarii recreditați care nu au executat graficele de rambursare a datoriilor sunt:

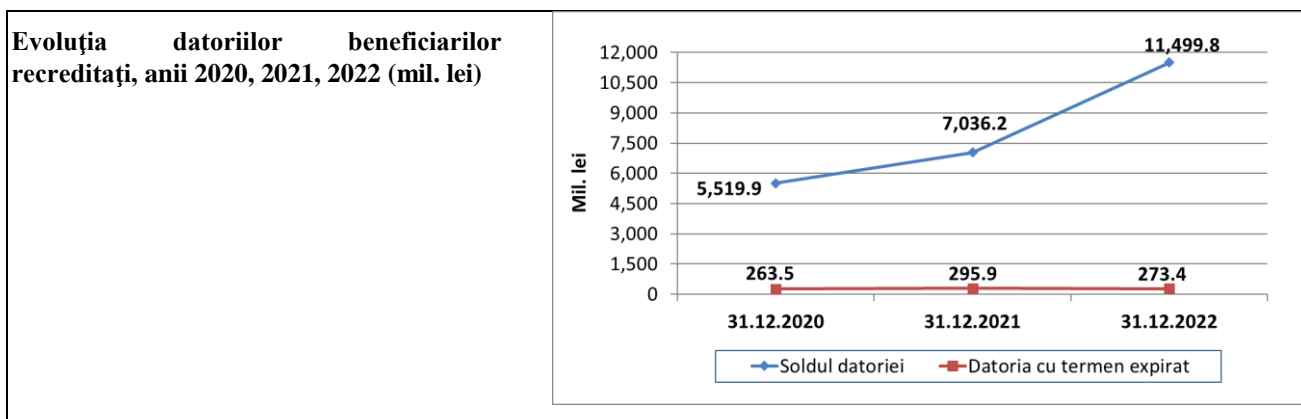
- Programul de dezvoltare a serviciilor de aprovizionare cu apă potabilă, finanțat de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (Consiliul raional Soroca și Consiliul raional Florești);

- Proiectul Energetic II, suplimentar (Consiliul raional Drochia);

- Proiectul Alimentare cu Apă și Canalizare, finanțat de către Banca Mondială (Î.M. Direcția de producție Apă Canal Ștefan-Vodă, Î.M. „Apă Canal Căușeni” și Î.M. „Apă Canal Cahul”);

- Întreprinderile în proces de insolabilitate și întreprinderile potențial falite.

2) pe împrumuturile recreditate și/sau monitorizate prin intermediul Oficiului de Gestionare a Programelor de Asistență Externă – 1,4 mil. lei și 0,6 mil. euro (echivalentul a 13,3 mil. lei) sau 4,8% din totalul datoriei expirate. Datoria dată a fost înregistrată la B.C. „Investprivatbank” S.A. în legătură cu insolabilitatea acesteia și la întreprinderile vitivinicole recreditate în cadrul Proiectului „Filieră du Vin” („Magnolia-94” S.R.L., „F.P.C. „Vindicum” S.R.L., „Univers-Vin” S.R.L., „Basarabia L-Win Invest” S.R.L.).

Graficul prezentat atestă că evoluția soldului datoriilor are o evoluție ascendentă, condiționată de cererea de acordare a împrumuturilor din partea beneficiarilor recreditați, precum și implementarea proiectelor noi, finanțate din surse externe, iar soldul datoriilor cu termen de achitare expirat are o evoluție descendentă, condiționată de reșalonarea datoriilor unor beneficiari recreditați, precum și fluctuațiile cursului valutar.

Ministerul Finanțelor își onorează sarcina de încasare a datoriilor expirate prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat prin aplicarea măsurilor de executare silită, în conformitate cu legislația în vigoare, față de beneficiarii recreditării care dețin arierate pe împrumuturile recreditate. Astfel, pe parcursul anului 2022, la bugetul de stat în acest sens au fost încasate 22,2 mil. lei, ceea ce constituie 1,1% din suma totală rambursată în perioada de referință.